

**TURUN
YLIOPISTO**

“Me vastaan maailma.”

Ryhmähengen rakentuminen musiikkiluokkien kontekstissa.

Kasvatustieteen
kandidaatintutkielma

Laatija:
Merihelmi Kuosmanen

7.5.2026
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Tutkinto-ohjelma, oppiaine: Opettajankoulutuslaitos

Tekijä: Merihelmi Kuosmanen

Otsikko: “Me vastaan maailma”. Ryhmähengen rakentuminen musiikkiluokan kontekstissa.

Ohjaaja: KT, yliopistonlehtori Iina Männikkö

Sivumäärä: 35 sivua, 4 liitesivua

Päivämäärä: 7.5.2026

Tässä kandidaatintutkielmassa selvitän, millaisena ryhmähenki näyttäytyy painotetulla musiikkiluokalla ja minkälaisia tekijöitä ryhmähengen rakentumiselle on. Tutkimukseni tuo moniäänisyyttä keskusteluun painotetuista luokista sekä tuo tietoa ryhmähengen rakentumisen tekijöistä luokahuoneessa.

Tutkimus toteutettiin laadullisena tapaustutkimuksena, johon aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla haastatteluilla. Tutkimukseen osallistui seitsemän entistä musiikkiluokkalaista, jotka ovat käyneet musiikkiluokan eri puolilla Suomea. Haastatteluista saatu aineisto käsiteltiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Musiikkiluokkien ryhmähenki näyttäytyi tulosten mukaan pääosin positiivisina. Ryhmähengen rakentumisen tekijöitä löydettiin monia. Musiikkiluokkien ryhmähenkeä rakensivat erityisesti konsertit ja esitykset, joiden ympärillä on monia ryhmähenkeä rakentavia tekijöitä, kuten yhteinen päämäärä, tunteet, musiikin tekeminen ja vapaa-ajan jakaminen. Myös itse musiikin tekeminen nähtiin ryhmäyttävänä tekijänä.

Tutkimus antaa arvokasta tietoa siitä, miten ryhmähenki rakentuu painotetulla musiikkiluokalla. Tutkimustuloksia voisi hyödyntää ryhmähengen rakentamisessa myös muilla luokilla. Tuloksista hyötyy peruskoulua järjestävät tahot, joiden tehtävänä on rakentaa oppimista tukevaa ryhmähenkeä. Tutkimukseni tarjoaa erilaisia jatkotutkimusmahdollisuuksia ryhmähengen rakentumisesta sekä painotettujen luokkien tutkimisen jatkamisesta.

Avainsanat: ryhmäilmiöt, ryhmähenki, ryhmäytyminen, vuorovaikutus, musiikkiluokka, painotetut luokat

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Ryhmäilmiöt luokkahuoneessa	4
2.1	Ryhmähenki, ryhmädynamiikka	5
2.2	Ryhmään kuuluminen ja osallisuus, ryhmän yhteinen tavoite	6
3	Painotettu opetus musiikkiluokan kontekstissa	6
3.1	Musiikkitoiminta	7
3.2	Valikointi	8
4	Tutkimusongelma	8
5	Tutkimusmenetelmät	9
5.1	Osallistujat	10
5.2	Tutkimuksen toteutus	10
5.3	Aineiston käsittely ja analysointi	11
5.4	Tutkimuseettiset näkökulmat	11
6	Tulokset	12
6.1	Ryhmähenki musiikkiluokalla	13
6.1.1	Positiivinen ryhmähenki	14
6.1.2	Neutraali ryhmähenki	15
6.1.3	Negatiivinen ryhmähenki	16
6.2	Ryhmähengen rakentuminen	17
6.2.1	Abstraktit tekijät	18
6.2.2	Konkreettiset tekijät	19
7	Pohdinta	20
7.1	Tulosten pohdinta	21
7.2	Luotettavuus	23
7.3	Tutkimuksen merkitys ja johtopäätökset	24
	Lähteet	25
	Liitteet	30
	Liite 1. Ilmoitus tutkimuksesta	31

Liite 2. Haastattelurunko	31
Liite 3. Tietosuojailmoitus	32

1 Johdanto

Helsingin kaupunki valmisteli vuonna 2023 uudistusta, jossa painotettua opetusta ei järjestettäisi enää luokkamuotoisena, mutta suunnitelmista kuitenkin luovuttiin aikalisän jälkeen (YLE uutiset, 2023). Vuonna 2025 valmistuneessa väitöskirjassa todettiin painotettujen luokkien tuottavan eriarvoisuutta suomalaisessa koulujärjestelmässä (Pasu, 2025). Syyt uudistuksiin ja tutkimuksiin ovat usein löytyneet rakenteellisista ongelmista. Koulushoppailu eli asuinpaikan valitseminen tiettyyn kouluun pääsemiseksi ja alueellinen eriytyminen ovat olleet esillä paljon. Keskustelu on tärkeää, sillä rakenteellisiin ongelmakohtiin on hyvä puuttua. Kuitenkin olisi hyvä, että julkinen keskustelu olisi mahdollisimman moniäänistä, ja tästä syystä haluankin antaa tutkimuksellani tilaa entisille musiikkiluokkalaisille kertoa omasta kokemuksestaan painotetussa opetuksessa.

Tutkimuksessani selvitin, millainen ryhmähenki musiikkiluokilla on ja millaiset tekijät vaikuttavat ryhmähengen rakentumiseen. Tutkimukseni antaa tietoa ryhmähengen rakentumisesta ja musiikkiluokkalaisten näkemyksistä ryhmähengestä. Musiikkiluokan ryhmäprosesseista tehdyssä väitöskirjassa korostui musisointiprosessien yhteys ryhmään (Pääkkönen, 2013). Tutkimusta musiikin vaikutuksista yksilön hyvinvointiin ja älylliseen kehitykseen on tehty paljon (Tervaniemi ym., 2018; Hallam, 2010), kun taas musiikin vaikutuksista yksilön sosiaalisiin taitoihin on tutkittu vähemmän (Hallam, 2010). Musiikin ja ryhmän yhteyttä on tutkittu (Pääkkönen, 2013; Küçük & Halvaşi, 2019, Kirschner & Tomasello, 2010), mutta juuri suomalaisen musiikkiluokan ryhmähengestä ja sen muodostumisesta ei ole aiempia tutkimuksia. Ryhmähenki on sidoksissa oppimiseen (Salovaara & Honkonen, 2011, s. 12), jonka takia ryhmähengen tutkiminen on tärkeää.

Musiikkiluokkalaisuus on itselleni tärkeä osa elämäni ja näin olen havainnut myös aina tavatessani muita musiikkiluokan käyneitä ihmisiä. Musiikkiluokka kokemuksena oli yksi elämäni merkittävistä ajanjaksoista, jonka aikana pääsin kokemaan paljon hyviä hetkiä yhdessä oman luokkani kanssa. Omassa koulussani musiikkiluokkien ryhmähenki vaikutti olevan poikkeuksellisen hyvä. Tämän havainnon pohjalta herää kysymys, onko vastaavanlaista ilmiötä esiintynyt myös muissa suomalaisissa kouluissa.

2 Ryhmäilmiöt luokkahuoneessa

Ryhmän muodostaa vähintään kaksi ihmistä, jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään (Johnson & Johnson, 2013, s. 6). Luokkahuoneessa voi olla monia erilaisia ryhmiä; yhden luokan oppilaat voivat olla yksi iso ryhmä tai luokassa voi toimia erilaisia pienempiä ryhmiä. Tutkimukseni kannalta on tärkeää ajatella koko luokkaa yhtenä ryhmänä.

Perusopetussuunnitelmassa (2014), josta käytän jatkossa lyhennettä POPS, mainitaan monesti vuorovaikutus, sosiaaliset taidot ja yhdessä toimiminen. Monien oppiaineiden omissa tavoitteissa pyritään kehittämään ryhmässä toimimista ja vuorovaikutustaitoja sekä laaja-alaisissa tavoitteissa mainitaan esimerkiksi sosiaalisten taitojen kehittäminen (POPS, 2014). Näiden asioiden harjoitteluun ja kehittymiseen tarvitaan ryhmää, jonka takia ryhmän rooli koulumaailmassa on merkittävä. Ryhmään liittyy monenlaisia ilmiöitä, joita käsittelen seuraavissa kappaleissa.

2.1 Ryhmähenki, ryhmädynamiikka

Ryhmähengen käsitteeseen liittyy monia ryhmään liittyviä ilmiöitä. Tässä tutkimuksessa ryhmähengellä tarkoitetaan luokan vuorovaikutusta, ryhmän prosesseja, ryhmädynamiikkaa ja ilmapiiriä. Ryhmähengestä voidaan käyttää myös termiä ryhmän koheesio, joka kuvaa ryhmän kiinteyttä ja yksilöiden halua olla osana ryhmää (Johnson & Johnson, 2013, s. 97).

Ryhmän toiminnan seurauksena syntyvää vuorovaikutusta ryhmän yksilöiden välillä kutsutaan ryhmäprosesseiksi (Kataja ym., 2016, s. 16). Luokkahuoneessa tapahtuu jatkuvasti ryhmäprosesseja, koska luokassa toimitaan yhdessä. Ryhmäprosessien synnyttämä vuorovaikutus puolestaan voi vaikuttaa ryhmän dynamiikkaan. Ryhmädynamiikka kuvaa ryhmän prosessien, rakenteiden ja suhteiden muutoksia (Kataja ym., 2016, s. 16).

Ryhmädynamiikka voi kuvata myös ryhmässä ilmeneviä tunteita, jännitteitä tai yhteisiä kiinnostuksen kohteita (Salovaara & Honkonen, 2011, s. 43; Kataja ym., 2016, s. 16).

Hyvässä ryhmässä on turvallista; jokaisella on turvallinen tunne olla oma itsensä ja ryhmän jäsenet luottavat toisiinsa (Aalto, 2000, s. 17). Ryhmän dynamiikka voi vaihdella, esiin voi tulla erilaisia tunteita tai vuorovaikutuksen tilanteita, mutta hyvässä ryhmässä niillekin on tilaa. Turvallisessa ryhmässä ryhmän jäsenillä on vapaus tuntea omat tunteensa ja avautua niistä muille (Aalto, 2000, s. 17). Hyvässä ryhmässä ryhmän jäsenet tuntevat lojaalisuutta

ryhmää kohtaan, osaavat hyödyntää toistensa vahvuuksia ja tukeutuvat toisiinsa tarvittaessa (Kataja ym., 2016, s. 22).

2.2 Ryhmään kuuluminen ja osallisuus, ryhmän yhteinen tavoite

Yksilöt tarvitsevat yhteisöllisyyden tunnetta, jonka saavuttamiseksi tarvitaan yhteenkuuluvuutta (Salovaara & Honkonen, 2011, s. 42). Ryanin ja Decin (2017) yksilön psykologisiin perustarpeisiin kuuluvat autonomia, kompetenssi ja yhteenkuuluvuus (eng. relatedness). Yhteenkuuluvuuden tarve tarkoittaa yksilön kokemusta sosiaalisesta yhteydestä toisiin ja tarvetta kuulua ryhmään sekä olla osallisena siinä (Ryan & Deci, 2017, s. 11). Yhteenkuuluvuuden tunne ilmenee ryhmän sosiaalisessa ja emotionaalisessa ilmapiirissä, vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa (Salovaara & Honkonen, 2011, s. 42; Hännikäinen, 2006, s.127).

Yhteenkuuluvuuden tunne vaikuttaa positiivisesti niin yksilöön kuin koko ryhmään (Salovaara & Honkonen, 2011, s. 43). Osallisuuden kehittyminen vaatii sosiaalisissa suhteissa harjoiteltuja taitoja (Rausku-Puttonen, 2006, s.113). Luokkahuoneessa sosiaalisten taitojen harjoittelu tulisi olla isossa roolissa jokapäiväistä työskentelyä. Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden ilmeneminen luokkahuoneessa edistää ryhmähenkeä sekä ryhmän jäsenten sosiaalisia taitoja.

Ryhmille voidaan valita yhteinen tavoite, joka tekee ryhmän toiminnasta tavoitteellista. Tavoitteellisessa ryhmässä toteutetaan yhteistä päämäärätietoista toimintaa, joka liittyy ryhmän jäseniä yhteen (Jauhiainen & Eskola, 1994, s. 52; Rovio ym., 2009, s. 21). Yhteinen tavoite on oleellinen osa ryhmän muodostumista (Johnson & Johnson, 2013, s. 5). Yhteinen tavoite tukee ryhmän toimintaa ja yhteenkuuluvuutta. Luokkahuoneessa ryhmällä voi olla monia yhteisiä tavoitteita ja tavoitteet voivat vaihdella. Opettaja voi asettaa ryhmälle näkyviä tavoitteita, jotka ohjaavat ryhmän toimintaa.

3 Painotettu opetus musiikkiluokan kontekstissa

Tässä tutkimuksessa tarkastelen painotusluokkia suomalaisten musiikkiluokkien avulla. Painotusluokat ovat luokkia, joilla painottuu jonkin tietyn oppiaineen opiskelu lisäämällä kyseisen oppiaineen tunteja. Musiikkiluokka on peruskoulun painotusluokka, jossa musiikkia järjestetään perusopetussuunnitelmaan kirjattuja musiikkitunteja enemmän. Musiikin opetukseen käytetään peruskoulussa 2–4 vuosiviikkotuntia, jonka lisäksi opetuksen järjestäjä voi jakaa 5–6 valinnaista taito- ja taideaineisiin tarkoitettua vuosiviikkotuntia musiikkiluokkien käyttöön (POPS, 2014). Tuntijako vaihtelee musiikkiluokillakin koulujen ja kuntien välillä, mutta yleensä musiikkia opetetaan 3–5 tuntia viikossa (Ruokonen & Grönholm, 2005, s. 92).

Musiikkiluokkatoiminta vaihtelee kunnittain ja musiikkiluokilla on alueittain omia opetussuunnitelmia. Esimerkiksi Tornion musiikkiluokkien opetussuunnitelmassa mainitaan, että musiikin opetuksen tehtävänä on luoda monipuoliset edellytykset musiikilliseen toimintaan (Tornion kaupunki, ei pvm.). Riihimäen opetussuunnitelmassa mainitaan, että musiikkiluokan tarkoituksena on syventää opetussuunnitelman sisältöjä (Riihimäen kaupunki, 2025).

3.1 Musiikkitoiminta

Musiikkiluokkatoiminta sisältää monipuolisesti erilaisia sisältöjä. Sisällöt vaihtelevat kunnittain, kouluittain ja jopa luokittain. Toimintaan kuuluu esimerkiksi erilaiset yhtyeet, orkesterit ja kuorot, joita voidaan muodostaa opetuksessa tai konsertti- ja projektikohtaisesti (Vantaan kaupunki, ei pvm.). Keskeisiä sisältöjä on muun muassa laulaminen, soittaminen, musiikin kuuntelu, sävellyttäminen ja musiikin teoria (Uvilan kaupunki, ei pvm.).

Musiikin tekeminen on iso osa musiikkiluokkatoimintaa. Musisointiprosessi on myös tiiviisti yhteydessä luokan ryhmäprosessiin (Pääkkönen, 2013, s. 175). Yhdessä tekeminen vahvistaa yhteisöä (POPS, 2014) ja musiikin tekeminen on yhdessä tekemistä. Musiikki on moniulotteista toimintaa, jolla on muun muassa sosiaalinen ja kommunikatiivinen ulottuvuus (MacDonald ym., 2012, s. 5). Musiikin soittaminen yhdessä vaatii toisten kuuntelua ja ryhmän mukana pysymistä, joka tekee musiikista yhteisöllisen prosessin. Musiikkitoiminnalla on positiivisia vaikutuksia analyyttiseen ajatteluun, ongelmanratkaisuun, yhteistyöhön ja sosiaalisiin taitoihin (Tervaniemi ym., 2018; Hallam, 2010). Musiikkitoiminnalla on positiivinen vaikutus yksilöiden hyvinvointia edistävään yhteistyöhön (Kirschner &

Tomasello, 2010). Esimerkiksi kuorotoiminnalla on havaittu olevan paljon positiivisia vaikutuksia ryhmähenkeen ja ryhmässä toimimiseen (Küçük & Halvaşi, 2019).

3.2 Valikointi

Musiikkiluokille valikoidaan oppilaat valintakokeiden avulla. Valintakokeiden sisältö vaihtelee kouluittain ja kunnittain. Painotetun opetuksen oppilasvalikointi rakentuu moninaisista käytännöistä ja valintakriteereistä (Pasu, 2025, s. 70). Valintakokeiden tarkoituksena on mitata oppilaan musikaalisuutta ja valmiuksia osallistua musiikkiluokkatoimintaan. Esimerkiksi Kirkkonummen kaupungin valintakokeessa on laulu- ja soittonäyte ja erilaisia musikaalisuutta mittaavia tehtäviä (Kirkkonummi, 2024). Oppilasvalikoinnissa voidaan myös käyttää ennakkotehtäviä, videoesittelyjä, haastatteluja ja vapaamuotoisia hakemuksia (Pasu, 2025, s. 70). Oppilaiden valikointia painotettuun opetukseen perustellaan sillä, että se mahdollistaa oppilaiden kiinnostuksen mukaista opetusta, lisää yksilöllisiä oppimismahdollisuuksia ja motivaatiota (Seppänen, 2006, s. 74).

Turussa tehdyssä painotettuun opetukseen liittyvässä tutkimuksessa (Siipola ym., 2024) havaittiin sosioekonomisen taustan merkitys painotetuille luokille valikoinnissa. Tutkimuksessa todettiin, että painotetuille luokille valitut oppilaat tulevat pääasiassa korkeasta sosioekonomisesta taustasta, kuuluvat valtaväestöön ja menestyvät hyvin koulussa (Siipola ym., 2024). Erityisesti musiikissa perheiden erilaisten pääomien tuoma etu oppilasvalinnassa korostuu, koska esimerkiksi vapaa-ajalla usein maksulliseen harrastustoimintaan osallistuminen tuo etua valintakokeissa (Pasu, 2025, s. 71). Oppilaiden sosioekonomisella taustalla on siis merkitys painotettuun opetukseen osallistumisessa, vaikka valintakokeessa mitataan myös osa-alueita, joihin oppilaan tausta ei vaikuta niin paljon kuin oppilaan henkilökohtaiset ominaisuudet.

4 Tutkimusongelma

Tutkimuksessa selvitettiin millaisena jo täysi-ikäistyneet koulunsa käyneet entiset musiikkiluokkalaiset kuvaavat oman luokkansa ryhmähenkeä ja minkälaiset tekijät sitä rakentavat.

Aiemmat tutkimukset ennakoivat tulosta, jonka mukaan musiikkiluokilla muodostuu parempi ryhmähenki kuin ei-painotetuille luokille, sillä musiikin tekeminen luo hyvää ryhmähenkeä (Tervaniemi ym., 2018; Kirschner & Tomasello, 2010; Küçük & Halvaşi, 2019).

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, voiko tulos olla samankaltainen ja löytää musiikkiluokan ryhmähengen tekijöitä.

Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat:

1. *Millainen ryhmähenki muodostuu painotetulla musiikkiluokalla?*
2. *Millaiset tekijät rakentavat musiikkiluokkien ryhmähenkeä?*

5 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus toteutettiin laadullisena tapaustutkimuksena, koska laadullinen tutkimus perustuu ihmisten subjektiivisiin kokemuksiin ja näkemyksiin (Puusa & Juuti, 2020, s. 59), joita tässä tutkimuksessa halutaan tutkia. Tapaustutkimuksessa tarkastellaan ilmiötä sen omassa luonnollisessa kontekstissa ja tavoitteena on tuoda teoria ja empiirinen maailma yhteen (Puusa & Juuti, 2020, s. 210). Aineisto kerättiin haastattelemalla, koska haastattelu toimii tutkimusmenetelmänä, silloin kun halutaan tietää, mitä haastateltava ajattelee (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s.72). Haastattelu mahdollisti tutkimuksessa monipuolisten näkökulmien saamisen.

5.1 Osallistujat

Tutkimukseen osallistui seitsemän entistä musiikkiluokkalaista eri puolilta Suomea. Haastateltavat musiikkiluokkalaiset ovat syntyneet vuosien 2001 ja 2004 välillä. Tutkimuksen aineistona toimii haastattelut seitsemältä entiseltä musiikkiluokkalaiselta eri Suomen musiikkiluokkia järjestävistä kouluista. Jo täysi-ikäiset haastateltavat valikoituivat tutkimuksen kohderyhmäksi, koska heillä voi olla enemmän sanottavaa aiheesta, kun musiikkiluokasta on kulunut aikaa.

Musiikkiluokkalaiseksi määritellään tässä tutkimuksessa oppilas, joka on osallistunut musiikin painotetun opetuksen ryhmään, johon on ollut jonkinlainen valintakoe. Musiikkiluokalle osallistumisen pituus vaihtelee vastaajissa 3.–9. sekä 7.–9. luokkien välillä. Osallistujien etsinnässä on hyödynnetty eliittiotantaa. Eliittiotannassa haastateltavaksi valitut henkilöt valikoidaan jonkin ennalta määritellyn piirteen avulla. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s. 86) Tässä tutkimuksessa valittu piirre on musiikkiluokkalaisuus. Osallistujat etsittiin kyselemällä mahdollisilta entisiltä musiikkiluokkalaisilta sekä ihmisiltä, jotka mahdollisesti tunsivat entisiä musiikkiluokkalaisia. Haastateltavien nimet on muutettu aineiston käsittelyssä. Haastateltavien nimet ovat keksittyjä, eivätkä viittaa haastateltavien sukupuoleen mitenkään. Haastatteluun osallistuivat Kari, Kerkko, Kullervo, Olli, Pasi, Tuomo ja Vesa.

5.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimusaineisto kerättiin puolistrukturoidulla haastattelulla. Puolistrukturoidussa haastattelussa käsitellään etukäteen valittuja keskeisiä teemoja kysymysten ja mahdollisten lisäkysymysten avulla (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s.75). Haastattelu on menetelmänä myös

joustava; haastattelussa voi toistaa kysymykset tarvittaessa, tarkentaa ja selventää kysymyksiä sekä oikaista mahdollisia väärinkäsityksiä (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s.75).

Haastatteluja varten laadittiin haastattelurunko (ks. liite 2), joka rakennettiin vastaamaan tutkimuskysymyksiin ja tutkimuksen teemoihin, mutta myös saamaan yleiskuvaa haastateltavien kokemuksista musiikkiluokalla. Haastattelurunko esitettiin kohderyhmäikäiseltä lähipiirin ihmiseltä. Esitestauksessa testattiin haastattelurungon toimivuutta ja ymmärrettävyyttä. Haastattelurungon kysymysten järjestystä muokattiin johdonmukaisemmaksi, jonka jälkeen osallistujat haastateltiin. Haastattelut toteutettiin tammikuun 2026 aikana lähi- sekä etähaastatteluina, koska haastateltavia oli ympäri Suomea. Haastattelut äänitettiin Turun yliopiston Zoom-ohjelmistolla, jotta tallenteet pysyvät tietoturvalisissä paikassa. Aineisto litteroitiin hyödyntäen Turun yliopiston Transcribe-työkalua.

5.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Tutkimuksen laadullisen analyysin menetelmänä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jonka tarkoituksena on luoda tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus (Tuomi & Sarajärvi, 2002, s. 108). Tutkimuksessa käytetään Milesin ja Hubermanin (1994) käyttämää aineistolähtöistä analyysiä, jossa aineistoa ryhmitellään ja siitä luodaan kategorioita. Aineistoa luettiin monia kertoja, jotta aineistosta pystyttiin ryhmittelemään teemoja, luokkia tai kategorioita (Puusa & Juuti, 2020, s. 143).

Haastattelujen jälkeen aineisto tulostettiin käsittelyn helpottamiseksi. Aineisto pelkistettiin etsimällä vastauksia tutkimuskysymyksiin (Miles & Huberman, 1994). Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen värikoodattiin kohtia, jaoteltuna positiivinen, neutraali, negatiivinen. Koodaus toimi pohjana teemoittelulle, jossa tarkasteltiin aineistosta löytyviä haastateltavien yhteisiä piirteitä (Puusa & Juuti, 2020, s. 152). Toiseen tutkimuskysymykseen aineistosta alleviivattiin ryhmähenkeä rakentavia tekijöitä. Samankaltaiset ja samaa tarkoittavat ilmaisut yhdistettiin ja nimettiin kategorioiksi (Puusa & Juuti, 2020, s. 153). Teemojen ja kategorioiden yksiköt kirjattiin Excel-taulukkoon, jotta aineiston tuominen tutkimusraporttiin oli helpompaa. Aineisto luokiteltiin taulukkoihin tutkimuskysymyksittäin. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen luokat olivat valmiina jo teemoittelussa, mutta toisen tutkimuskysymyksen luokat luotiin etsimällä samankaltaisia vastauksia aineistosta. Aineistosta löydetty yksiköt koottiin tekijöiksi, jotka voitiin jaotella vastaamaan tutkimuskysymystä.

5.4 Tutkimuseettiset näkökulmat

Tutkimus noudattaa tutkimuksen eettisiä periaatteita, jotka ovat Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK, 2023) laatimat. Tutkimuksessa toteutettiin hyvän tieteellisen käytännön (HTK) ja ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisten periaatteiden (TENK, 2019) mukaisesti huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimuksen teossa, tulosten tallentamisessa ja arvioinnissa. Haastateltavat esiintyvät tutkimuksessa yksityishenkilöinä, eivätkä edusta ketään tahoa, jolta tutkimuslupaa olisi tarvinnut pyytää. Tutkimus ei kohdistunut alaikäisiin, eikä sitä toteutettu niin, että se olisi vaatinut eettistä ennakoarviointia (TENK, 2019).

Haastateltavilta kysyttiin suostumus tutkimuksen tekemiseen. Haastateltaville lähetettiin ennen haastattelua ilmoitus tutkimuksesta ja haastattelukysymykset (ks. liitteet 1 & 2) etukäteen tarkasteltaviksi tutkimuksen onnistumisen parantamiseksi, mutta myös koska on eettisesti perusteltua antaa haastateltavalle tietoa haastattelun ja tutkimuksen aiheesta etukäteen (Tuomi & Sarajärvi, 2009). Haastatteluihin osallistuminen oli haastateltaville täysin vapaaehtoista ja haastateltavat pystyivät keskeyttämään haastattelun missä vain vaiheessa. Haastateltavilla oli mahdollisuus kysyä kysymyksiä tutkimuksesta ennen haastattelua ja sen aikana.

Haastateltaville annettiin tutkimuksen tietosuojailmoitus (ks. liite 3). Tietosuojailmoitus on tehty Turun yliopiston pohjan mukaan. Tietosuojailmoitus toteuttaa EU:n tietosuoja-asetuksessa määrättyjä vaatimuksia henkilötietojen keräämisestä, säilytyksestä ja hallinnoinnista. Aineistoa säilytetään yliopiston tietoturvalisessa Seafire-alustassa vuoteen 2028 asti, kunnes se hävitetään asianmukaisesti. Sen lisäksi tulostetut anonymisoidut aineistot ovat vain tutkijan hallussa.

Haastattelu toteutettiin niin, ettei se aiheuttanut osallistujille haittaa. Haastattelutilanteista pyrittiin tekemään haastateltaville mahdollisimman turvallisia; tila oli rauhallinen, tunnelma oli rento, haastateltavilla oli aikaa miettiä vastauksiaan ja tutkija kuunteli haastateltavia. Haastateltavien vastauksista ei voida tunnistaa haastateltavan henkilöllisyyttä.

Vaikka olen itse entinen musiikkiluokkalainen, en tuonut asiaa esille ennen haastatteluja, jotta haastateltavat saivat vastata mahdollisimman avoimesti omasta kokemuksestaan. Pysin tiedostamaan ja refleктоimaan omia mahdollisia ennakkoluuloja ennen haastatteluja, jotta haastattelutilanne olisi puoleltani mahdollisimman neutraali. Aineiston käsittelyvaiheessa tulkintoja ohjasi aineisto, eikä tutkijan omien kokemusten annettu vaikuttaa tuloksiin.

6 Tulokset

Tässä osiossa vastaan tutkimuskysymyksiini haastatteluista saamieni vastausten perusteella.

6.1 Ryhmähenki musiikkiluokalla

Taulukossa 1 esitellään haastattelujen perusteella löytyneitä ryhmähengen ilmenemismuotoja. Seuraavissa alaluvuissa esitellään kyseisiä ilmenemismuotoja tarkemmin.

Taulukko 1. Ryhmähengen ilmeneminen

Ryhmähenki	Ilmenemismuodot	Esimerkkejä
Positiivinen	Kaverit/ystävät	“Meillä oli tosi hyvä
	Samanhenkiset ihmiset	ryhmähenki ja sellainen
	Yhteishenki	innostava luokka, missä oli
	Autetaan kaveria	turvallista olla ja meillä oli tosi
	Turvallisuuden tunne	hauskaa yhdessä tunneilla.”
	Avoin ilmapiiri	- Kullervo
	Oppimisympäristö	
	Hauskanpito	“Meillä ei ollut mitään
	Ei kiusaamista	kiusaamista meidän luokalla.”
	Ylemmyyden tunne	- Kari
Ainutlaatuisuus		
"Meidän luokka"		
Neutraali	Kuppikunnat	“Oli myös aika paljon
	Välitunnit	kuppikuntia tai selkeät ryhmät”
	Ikään liittyvät tekijät	- Tuomo
	Sukupuoli	
Negatiivinen	Kiusaaminen	“Mua on siis kiusattu ylä- ja ala-
	Tunteet	asteella.”
		- Kerkko

Musiikkiluokan ryhmähenki koettiin pääosin positiivisena, mutta neutraaleja ja negatiivisia tuloksia ilmeni.

6.1.1 Positiivinen ryhmähenki

Haastattelujen mukaan musiikkiluokkien ryhmähenki näyttäytyi eniten positiivisena. Jokaisen haastateltavan kohdalla musiikkiluokka kokemuksena oli jäänyt mieleen positiivisena ja omaa luokkaa muisteltiin positiivisissa tunnelmissa. Luokan ryhmähenkeä kuvailtiin monilla eri tavoilla, mutta haastateltavien vastausten joukosta voidaan tunnistaa samoja piirteitä ryhmähengen kuvailussa.

“Mulla on edelleen mun parhaat ystävät siltä luokalta” kuvasi Kari ja muitakin haastateltavia yhtyy toteamukseen. Musiikkiluokka on tarjonnut haastateltaville tärkeitä ystäviä kouluaikoina, joiden kanssa edelleen pidetään yhteyttä. Haastateltavista osa oli pitänyt luokkakokouksia luokkansa kesken tai muuten pitää yhteyttä vanhoihin luokkalaisiinsa edelleen. Haastateltavat olivat saaneet luokaltaan läheisiä ystäviä, mutta kuvasivat myös, kuinka koko luokan kesken tuntui siltä, että ollaan kavereita keskenään.

Haastateltavat kuvailivat luokalle sattuneen samanhenkisiä ihmisiä, joiden kanssa oli helppo tulla toimeen. Tuomo kuvaili, että hänen luokalleen “hakeutui ehkä omanhenkiset tyypit – joiden kanssa sitten oli helppo tutustua...”. Olli mainitsi, että oli helppoa kokea yhteenkuuluvuutta kun “jokaisen ihmisen kanssa on yhteistä vähintään se musiikkiharrastus tai kiinnostus musiikkiin”.

Luokan yhteishenkeä kuvailtiin monilla tavoilla. Kari kuvasi erästä muistoa, jossa luokka oli juuri voittanut kuorokilpailun; “me vaan halattiin kaikki toisiamme ja huudettiin”. Kari sanoi, ettei tule ikinä unohtamaan sitä tunnetta ja tunnelmaa. Haastateltavat myös kuvasivat, kuinka luokan kesken pystyi jakamaan erilaisia tunteita, esimerkiksi jännitystä esiintymistilanteissa tai haasteita oppimistilanteissa.

Haastateltavat kuvaavat ympäristöä innostavana ja kannustavana: “Ei mulla ainakaan ikinä ollut mitenkään ikävää mennä kouluun” (Vesa). Haastateltavista moni mainitsi, että luokassa autettiin toisia tehtävien teossa ja luokassa oli turvallista sanoa myös silloin, kun ei osaa. Avoin ilmapiiri ja turvallisuus ulottuivat myös oppimisympäristön ulkopuolelle ja luokan kesken kaiken kaikkiaan oli turvallinen olo.

Myös huumori ja hauskanpito mainittiin usein. Kullervo mainitsi, että “meillä oli tosi hauskaa yhdessä” ja Kari mainitsi, että asioita käsiteltiin yhdessä myös huumorin avulla; “Jos joku biisi ei lähtenytkään ihan niin kuin piti, niin sitten vähän naurettiin sitä ja yritettiin uudestaan.”. Yhteiset huumorin hetket loivat luokkiin hyvää sekä turvallista ilmapiiriä.

Osa haastateltavista mainitsi, että heidän luokillaan ei ollut kiusaamista. Kullervo kuvaa tilannetta: “Muilla luokilla näkyi jopa kiusaamista. -- itse en ainakaan huomannut, että (kiusaamista omalla luokalla) olisi ollut.” Haastateltavista myös Olli esimerkiksi kertoi, kuinka kiusaamista käsiteltiin yhdessä koko luokan kesken, jotta kiusaaminen loppuisi.

Rinnakkaisluokkalaisiin verrattuna haastateltavat kokivat heidän ryhmähenkensä olleen parempi. Haastateltavat mainitsivat kokeneensa paremmuuden tai ylemmyyden tunteita rinnakkaisluokkia kohtaan. Tuomo kuvaa heillä olleen liikuntatunneilla tunne, että oma luokka oli aina “vankempi joukkue”, joka pelasi paremmin yhteen hiileen, kun rinnakkaisluokkalaisilla urheilulliset yksilöt loistivat, mutta joukkueena he eivät pärjänneet. Pasi kuvaa luokkaansa kilpailuhenkisenä ja luokka kilpaili muita luokkia vastaan kaikessa, esimerkiksi paremmuudessa.

“Tuntui, että ollaan perhe.”, “me musaluokkalaiset”, “me vastaan maailma”, “meidän porukka” ja “spesiaaliporukka” olivat esiin tulleita ilmauksia luokan hengestä. Haastateltavat näkivät musiikkiluokkakokemuksen ainutlaatuisena ja pitivät sitä arvossa. Haastateltavat kuvailivat ryhmän toimintaa joukkuemaisena “yhteisenä rintamana”, joka piti toistensa puolia, kannatteli, auttoi ja kannusti. Haastateltavien kesken vastaukset olivat yhteneväisiä; musiikkiluokkalaisuus on mielessä edelleen lämpimänä muistona, josta on jäänyt käteen kokemus positiivisesta ryhmähengestä.

6.1.2 Neutraali ryhmähenki

Haastateltavien vastauksista voidaan tunnistaa ryhmähengen kuvailussa myös kohtia, jotka eivät esitä ryhmähenkeä positiivisena tai negatiivisena, tai niiden luokittelu on vaikeaa.

Muutamit haastateltavista mainitsivat luokassa vallinneen eri kuppikuntia. Kuppikunnat nähtiin luonnollisina osina ryhmän muodostumista, mutta hieman myös pohdittiin kuppikuntien vaikutusta ryhmään. Tuomo pohti kuppikuntia ehkä hieman negatiivisena asiana: “Oli myös kuppikuntia --, mutta kyllä mun mielestä silti oli hyvä yhteishenki...”. Kun taas Olli kuvaa tilannetta luonnollisena ryhmäilmiönä: “Meitä oli niin monta, niin tottakai sieltä muodostui semmosia omia pieniä porukoita.”. Haastateltavat mainitsivat myös

viettäneensä aikaa välitunneilla lähinnä pienemmän kaveriporukan kesken enemmän kuin koko luokan kanssa.

Murrosiän nähtiin vaikuttavan ryhmähenkeen eri tavoilla. Vesa kuvailee murrosiän olleen positiivinen tekijä ryhmähenkeen: “Varsinkin yläasteelle mentäessä tuntui, että meidän porukka tosi hyvin hitsautui yhteen. Jäi sitten ehkä ne peruskoulun, tai ne ala-asteen sellaiset vähän lapsellisuudet pois.”. Kun taas Kari kuvaa murrosiän vaikuttaneen enemmän negatiivisesti: “murrosikään liittyvät asiat ehkä vaikuttaa myös siihen, miten kohdellaan toinen toisiimme luokassa...”.

Haastateltavat tunnistivat myös sukupuolella olleen rooli ryhmähenkeen. Osa haastateltavista ei maininnut sukupuolia haastattelujen aikana, kun taas osalla sukupuolella oli rooli ryhmässä. “Oli sellainen jakauma tietenkin poikien ja tyttöjen välillä...” kuvasi Vesa.

6.1.3 Negatiivinen ryhmähenki

Haastatteluissa mainittiin myös yksittäisiä negatiivisia mainintoja ryhmähengestä.

Haastateltavat myös tunnistivat, että vaikka kokemus musiikkiluokasta on ollut heille mieluista, se ei ole välttämättä ollut sitä kaikille. Merkittävin negatiivinen tekijä, joka mainittiin, oli kiusaaminen. Haastateltavat mainitsivat myös, ettei kiusaamista ollut lainkaan (vrt. 6.1.1.), mutta osa haastateltavista oli joko havainnut kiusaamista tai kokenut sitä itse.

Haastateltavat kuvasivat ryhmähenkeä lähinnä positiivisena, mutta haastattelujen joukossa esiintyi myös negatiivisten tunteiden kuvaamista. Suorituspainet, ahdistuminen ja epäonnistumisen pelko olivat negatiivisia kuvauksia haastateltavien muistoista musiikkiluokasta.

6.2 Ryhmähengen rakentuminen

Taulukossa 2 esitellään ryhmähengen rakentavia tekijöitä. Tekijät on luokiteltu kahteen pääluokkaan: abstrakteihin ja konkreettisiin tekijöihin. Pääluokkien sisällä olevat tekijät ovat haastatteluista löytyneitä tuloksia tutkimuskysymykseen. Ensimmäisenä on mainittu pääluokkien merkittävin tekijä. Tekijöille on lueteltu niihin kuuluvia alaluokkia. Seuraavissa luvuissa alaluokkia esitellään tarkemmin.

Taulukko 2. Ryhmähengen rakentavat tekijät

Pääluokka	Tekijä	Alaluokka
Abstrakti	Yhteinen päämäärä	Esiintymiset, konsertit
		Varainkeruu
		Reissut
		“Meidän luokka”
Konkreettinen	Vapaa-aika	Harjoittelu vapaa-ajalla Esiintymiset vapaa-ajalla Retket
	Sattuma	Tuuri
	Suorituspaineeet	Kilpailu suoriutumisesta Kilpailu rinnakkaisluokkia vastaan
	Musiikin tekeminen	Kuoro, bändisoitto Lempiaine Ryhmätyö
Konkreettinen	Esiitykset	Konsertit, keikat, muut esiintymiset Tunteet
	Retket	Leirikoulu, metsäretki, luokkaretket

IhmisetOpettajat, vanhemmat, luokkakaverit,
tuutorit

6.2.1 Abstraktit tekijät

Merkittäväksi ryhmähengen rakentajaksi löytyi yhteinen päämäärä tai yhteinen tavoite. Haastatteluissa mainittiin musiikkiluokkatoimintaan kuuluneen oleellisesti erilaiset projektit, konsertit ja retket. Haastateltavat saattoivat kerätä rahaa konserteilla yhteistä luokkaretkeä varten. Myös itse musiikkiluokalla oleminen loi haastateltaville yhteisen tavoitteen, koska musiikin tekeminen ja siinä kehittyminen oli tavoitteena musiikkiluokasta kiinnostuneilla. Olli kuvaa yhteistä määränpäättä: “Päämäärä (rahan kerääminen) oli aika selkeä, ja sitten oli ihan hauska, kun se oli myös kaikkien päämäärä, että meillä oli kaikilla vähän se yhteinen juttu...”. Yhteinen tavoite loi musiikkiluokille henkeä, jossa tehtiin asioita yhdessä, yhteisen tavoitteen eteen.

Monet haastateltavista mainitsivat, että he viettivät aikaa luokkakavereidensa kanssa myös vapaa-ajalla. Musiikkiluokkatoimintaan kuului haastateltavien mukaan myös esityksiin harjoittelua ja itse esitykset, jotka järjestettiin usein kouluajan ulkopuolella. Kerkko totesi, että “(Ysiluokan projekti) oli hirveän ryhmäyttävä -- vietettiin niin paljon aikaa yhdessä.”. Haastatteluissa kävi ilmi, että musiikkiluokkalaiset käyttivät yhdessä tekemiseen, esimerkiksi harjoitteluun, paljonkin aikaa koulun ulkopuolella. Niin sanottu ylimääräinen yhdessä vietetty aika oli isona tekijänä ryhmäytymisessä.

Haastateltavat pohtivat tuurin tai sattuman osuutta siihen, miten luokassa tulivat toimeen keskenään. Kari sanoi: “Koen, että meidän ryhmään vaan sattuu sellaset persoonat, myös jotka ei täysin vaan pystynyt siihen yhteispeliin niin hyvin...”. Ryhmädynamiikan syntymisen ja ryhmän sisäisten sosiaalisten suhteiden kehittymisen nähtiin olevan yhteydessä myös sattumaan niistä ihmisistä keiden kanssa luokkahuoneessa oltiin.

Haastateltavat mainitsivat, että luokassa oli paljon suorituskeskeisyyttä ja osittain myös painetta suoriutua tietyllä tasolla. Haastateltavat kuvasivat suorituskeskeisyyttä osana luokan tunnelmaa, mutta kuvailivat myös suorituskeskeisyyden luoneen luokassa kilpailua. Kilpailua kuvailtiin sekä hyvänä että huonona asiana. Osa haastateltavista näki suorituskeskeisyyden

olevan tärkeä osa luokan toimintaa, mutta osaa haastateltavista suorituspaineeet musiikkiluokka-ajoilta vaivaa edelleen osittain tänäkin päivänä.

6.2.2 Konkreettiset tekijät

Kari kuvaa opettajan merkitystä ryhmähengen syntymiseen: “meidän musiikinopettaja, joka ryhmäytti meidät kyllä ihan uskomattoman hyvin.”. Haastateltavat myös muistelivat tuutorien järjestämiä ryhmäytyspäiviä. Kullervo mainitsi ennen yläastetta järjestetyn ryhmäytymispäivän vaikuttaneen siihen, että “uskalsi sitten olla avoimemmin siellä luokassa.”. Haastatteluissa mainitaan myös vanhempien olleen osallisena luokan toimintaan, usein tukijoukkoina; järjestämässä varainkeruuta, osallistumassa luokkaretkiin tai avustamassa rahallisesti. Haastateltavat kuvaavat myös luokkakavereiden vaikuttaneen ryhmähengen. Esimerkiksi Tuomo kertoo uskaltaneensa itse heittäytyä enemmän luokkakavereidensa ansiosta. Kun luokalla ollut porukka oli samanhenkinen, oli helpompi lähteä rakentamaan ryhmähengeä.

Haastateltavat kuvailevat musiikkiluokalla tapahtunutta musiikin tekemistä hyvin monipuolisesti. Osa haastateltavista koki, että olisivat kaivanneet enemmän monipuolista musiikin tekemistä, osa taas kuvaili musiikkitunteja monipuolisena. Musiikkiluokkaan kuului haastateltavien mukaan yhteissoittoa, kuoro- ja orkesteritoimintaa, musiikin teoriaa, oman instrumentin soittamista, kaikkien instrumenttien kokeilua sekä konsertteja. “Musiikkihan itsessään on ryhmäyttävää” totesi Kari. Myös Vesa kuvasi kuorossa laulamista ryhmäyttävänä, kun pääsi oman stemman kanssa harjoittelemaan omaa juttua ja ryhmä pystyi tukemaan toisiaan laulaessa. Tuomo kuvasi musiikkia ja yhdessä olemista ryhmäyttävänä ja mainitsi esimerkiksi bändissä soittamisen. “Sehän on semmoista, että yhdessä toilaillaan, niin se on musta ryhmäyttävää.”. Kullervo myös kuvaa, kuinka musiikin tekemisessä on “pakko toimia yhdessä” ja mainitsee sen olleen kivaa ja ryhmäyttävää.

Ryhmätöitä muiden oppiaineiden tunneilla tehtiin vaihtelevasti. Osalla tunneista tehtiin paljonkin, osalla taas ei juurikaan. Ryhmätehtävien tekeminen riippui paljon opettajasta. Yhdessä tekemistä tehtiin taito- ja taideaineiden tunneilla eniten. Musiikin tunneilla ryhmässä tekeminen korostui erityisesti.

Haastateltavat kuvailivat luokkaretkiä ryhmäyttävinä. Luokkaretkiä haastateltavat mainitsevat monenlaisia; viikonloppuretkiä, leirikouluja, yökouluja, kouluvierailuja, vaellusretkiä ja metsäretkiä. Luokkaretkillä tehdyt aktiviteetit olivat sellaisia, joissa vaadittiin yhteistyötä tai

olivat sellaisia, jotka kehittivät ryhmähenkeä. Haastateltavat myös kuvaavat retkiä hetkinä, joissa kohdattiin luokkalaisia eri tavalla kuin koulussa. “Että silleen se vähän rikkoo niitä rajoja, mitkä helposti muodostuu perus kouluarjessa.” kuvaili Vesa luokkaretkien merkitystä ryhmähengelle.

“Se on semmoinen yhteinen jännittävä hetki, että pitää yhdessä mennä tuonne ja esittää se joku biisi ja vähän jännittää ja sitten kun joku onnistuukin kitarasoolossa ja sitten kaikkien naamalta näkyy se, että tämä on se meidän jengi ja tämä oli upea, niin kyllähän se on pakko vaikuttaa siihen, että on semmoinen hyvä henki.”
- Tuomo

Musiikkiluokkatoimintaan kuuluu monet esiintymiset; pienet ja suuret konsertit, varainkeruuesiintymiset, Tiernapojat ja Lucia-kulkueet. Haastateltavat kuvailevat esiintymisiä ryhmäyttävänä tekijänä. Kerkko kuvaa esiintymisiä “once in a lifetime(kerran elämässä) – jutuiksi”, joita pääsi kokemaan yhdessä luokan kanssa. “Niitä luokkakokouksessa hyvin lämmöllä muisteltiin.” toteaa Kerkko. Haastateltavat kuvaavat esiintymisiä hetkinä, joissa yhdessä jännitetään, mennään mukavuusalueen yli ja heittäytytään. Esiintymistilanteissa toisia tsempattiin ja kannustettiin. Haastateltavat kuvaavat tunnelmaa, jossa tehdään yhdessä yhteistä juttua. Esiintymistilanteissa pystyttiin jakamaan jännitys, adrenaliini, epäonnistumiset ja erityisesti onnistumiset sekä hetkien ainutlaatuisuus, joka teki esiintymistilanteista ryhmäyttäviä.

7 Pohdinta

Tässä kappaleessa tuon esiin tuloksista ilmi tulevaa pohdintaa. Lisäksi pohdin tutkimuksen hyödyntämis- ja jatkotutkimusmahdollisuuksia.

7.1 Tulosten pohdinta

Tutkimuksen päätuloksena on, että painotetulla musiikkiluokalla on pääosin positiivinen ryhmähenki. Positiivinen ryhmähenki ilmeni jokaisen haastateltavan kohdalla kaikista eniten. Ryhmähengen merkitys muistoihin koulusta ja kokemuksesta musiikkiluokasta olivat merkittäviä. Haastateltavien mukaan musiikkiluokalla oleminen on ollut merkittävä kokemus, johon on liittynyt vahvasti uniikki, positiivinen ryhmähenki. Ryhmähengellä on monia vaikutuksia koulun käyntiin; osallisuus ja yhteenkuuluvuus vaikuttavat oppimiseen (Salovaara & Honkonen, 2011, s. 12) sekä ryhmähengen muodostuminen kehittää oppilaiden sosiaalisia taitoja (Rausku-Puttonen, 2006, s.113). Ei ole siis ihme, että musiikkiluokalla syntynyt positiivinen ryhmähenki on mieleenpainuva osa kouluajoilta.

Musiikin tekemisen ryhmäyttävä ulottuvuus on aiempien tutkimusten (Tervaniemi ym., 2018; Kirschner & Tomasello, 2010; Küçük & Halvaşi, 2019) ja tämän tutkimuksen kannalta yksi tekijä ryhmähengen syntymiseen. Musiikin tekemisellä on yhteys sosiaalisiin taitoihin ja ryhmän toimintaan (Pääkkönen, 2013; MacDonald ym., 2012; Tervaniemi ym., 2018), joka tuli esiin myös haastateltavien vastauksista. Haastateltavat kuvasit vastauksissaan monipuolisia tapoja musiikin tekemisessä, jotka ryhmäyttivät luokkalaisia erityisellä tavalla. Musiikin tunneilla tehtävät monipuoliset harjoitukset luovat ryhmähenkeä, musiikin tunnit ovat siis tärkeä osa kouluarkea ja niiden merkitystä ei tulisi unohtaa myöskään perusopetuksessa.

Musiikin tekemisen lisäksi mainittiin erityisesti musiikkiluokkatoimintaan liittyneet konsertit ja esiintymiset. Kuten aiemmin mainittu, yhteinen tavoite ja päämäärä yhdistää ryhmän jäseniä (Jauhiainen & Eskola, 1994, s. 52; Rovio ym., 2009, s. 21). Musiikkiluokilla ryhmän jäseniä yhdistävä tavoite liittyi musiikin soittamisen lisäksi myös musiikkiluokalla tapahtuviin toimintoihin, kuten konsertteihin, esiintymisiin, ja varainkeruuseen. Näillä toiminnoilla oli merkittävä rooli ryhmähengen rakentumisessa.

Haastateltavat mainitsivat luokalla olleiden henkilöiden vaikuttaneen ryhmähenkeen. Samanhenkiset ihmiset tekivät ryhmässä olemisesta helppoa ja turvallista. Pasu (2025) mainitsi väitöskirjassaan sosioekonomisella taustalla olevan vaikutusta painotusluokalle pääsemisessä. Onko haastateltavien mainitsevat samanhenkiset ihmiset samanhenkisiä, koska ovat kiinnostuneet samoista asioista vai voisiko oppilasvalikoinnilla olla osuutensa asiassa. Oppilasvalikointikäytännöt vaikuttavat siihen, ketkä oppilaista päätyvät painotettuun opetukseen (Pasu, 2025). Osa haastateltavista pohtivat sattuman osuutta siihen, kenen kanssa luokassa toimitaan. Oppilasvalikointi on varmasti yksi osuus siitä, keitä luokalle tulee, mutta ihmiset ovat myös yksilöllisiä ja jokaisessa ryhmässä vuorovaikutus on ainutlaatuinen. Ryhmän vuorovaikutus ja muodostuva ryhmädynamiikka koostuu ryhmän jäsenten osallistumisesta vuorovaikutukseen (Jauhiainen & Eskola, 1994, s. 71). Ryhmään sattuneiden jäsenten henkilökohtainen panos vuorovaikutukseen siis vaikuttaa siihen, millaista vuorovaikutus ryhmässä on. Toisaalta ryhmän dynamiikkaan vaikuttaa myös ryhmäläisten motivaatio kuulua ryhmään (Johnson & Johnson, 2013, s. 7). Motivoituneilla ryhmän jäsenillä on kiinnostus ryhmän toimivuutta kohtaan, joka tekee ryhmästä toimivamman.

Samanhenkisyyteen vaikuttaa varmasti myös yhteinen kiinnostuksen kohde. Yhteinen kiinnostuksen kohde musiikkiin toimi ryhmän jäsenien yhteisenä tavoitteena; tavoite päästä soittamaan musiikkia. Yhteinen tavoite sitoo ryhmän jäseniä yhteen (Jauhiainen & Eskola, 1994, s. 52; Rovio ym., 2009, s. 21). Koulussa yhteisiä tavoitteita voi olla monia, mutta onko ryhmähengen kannalta merkitsevää se, että koko luokalla on ollut yhteinen kiinnostuksen kohde? Monet haastateltavista mainitsivat kokeneensa yhteyttä luokkatovereihinsa juuri sen takia, että heillä oli sama kiinnostuksen kohde. Luokan sisällä ihmiset ystävystyvät ja tutustuvat toisiinsa usein yhteisten mielenkiinnon kohteiden kanssa, esimerkiksi jalkapallon pelaajat löytävät toisensa kentältä välitunnilla ja jonkun tietyn bändin fanit tunnistavat toisensa fanipaidoista. Musiikkiluokalla jokainen tietää jo valmiiksi heitä yhdistävän kiinnostuksen kohteen, joka välittömästi yhdistää kaikkia luokan oppilaita. Yhteistyön tekeminen yhteisen tavoitteen eteen lisää ryhmän koheesiota, eli halua kuulua yhteen (Johnson & Johnson, 2013, s. 97). Onkin siis merkittävää löytää luokahuoneessa asioita, jotka lisäävät yhteistyön tekemistä. Musiikin tekemiseen liittyvät aktiviteetit ovat luonnostaan ryhmäyttäviä, mutta luokahuoneeseen on mahdollista löytää myös muita yhteistyötä edistäviä aktiviteetteja.

Kiusaaminen koulussa on vähentynyt pitkällä aikavälillä, mutta on silti olemassa oleva ongelma (Opetushallitus, 2021). Haastateltavissa kiusaamisen kokemukset vaihtelivat; osa ei

ollut havainnut kiusaamista lainkaan, osa oli havainnut sen kohdistuvan muihin luokkalaisiin ja osa oli itse kokenut kiusaamista. Kaikki haastateltavat kuitenkin kokivat ryhmähengen olleen lähtökohtaisesti positiivinen. Haastateltavat mainitsivat kiusaamisen jääneen yhteisissä projekteissa taka-alalle, kun yhdessä tekeminen toi porukkaa paremmin yhteen. Mutta entä kun luokalla ei ole mitään yhteisiä projekteja? Yhteiset projektit ovat tulosten mukaan merkittävässä osassa ryhmähengen luomisessa. Yhteisiin projekteihin lukeutui konserttien ja esiintymisten lisäksi myös erilaiset retket ja leirikoulut. Koulun ulkopuolisilla aktiviteeteilla ja projekteilla on siis paikkansa ryhmäyttävässä toiminnassa. Haastateltavat mainitsivat vapaa-ajan merkityksen ryhmähengessä; kun ryhmä vietti aikaa vapaa-ajalla, myös kouluajan ulkopuolella, toi se heitä väistämättä yhteen eri tavalla kuin koulussa. Yhteisen tavoitteet, yhteisen päämäärän ja yhteisen ajan käyttäminen koulussa voisi siis olla myös kiusaamista ehkäisevänä tekijänä. Kun luokassa on positiivinen ryhmähengi, jossa oppilaat ovat avoimia toisiaan kohtaan, kiusaamista syntyy vähemmän ja tilanteista päästään yhdessä eteenpäin. Haastattelussakin mainittiin, että positiivisen ryhmähengen ansiosta ryhmällä oli halu puuttua yhdessä kiusaamistilanteeseen.

7.2 Luotettavuus

Luotettavuuteen liittyvät asiat huomioitiin koko tutkimuksen ajan. Tutkimuksen teossa on noudatettu tutkimuksen eettisiä periaatteita (TENK, 2023). Tarkkaan mietityt haastattelujärjestelyt lisäävät tutkimuksen luotettavuutta. Haastatteluihin osallistuminen oli haastateltaville täysin vapaaehtoista ja haastateltava pystyi keskeyttämään haastattelun missä vain vaiheessa. Haastattelut pyrittiin toteuttamaan niin, että haastateltavilla oli turvallinen olo osallistua haastatteluun. Haastattelutilanne oli avoin ja haastateltavilla oli tilaa tuoda oma mielipiteensä esiin.

Haastatteluun sattuneet tai hakeutuneet osallistujat vaikuttavat paljon tutkimuksen tulokseen. Haastatteluun saattoi hakeutua musiikkiluokkalaisista juuri sellaisia, joilla musiikkiluokkakokemus on ollut pääosin positiivinen. Haastatteluun osallistui haastateltavia ympäri Suomea, mutta ne ketkä haastatteluun osallistuivat, saattoivat sattumalta olla samanmielisiä. Mikäli otanta olisi ollut suurempi ja haastateltavia olisi etsitty isommalla skaalalla, olisi mukaan saattanut mahtua myös enemmän sellaisia haastateltavia, joilla kokemus on ollut negatiivisempi. Laajempi otanta lisäisi tutkimuksen luotettavuutta. Toisaalta seitsemän haastattelun aineisto alkoi tuottamaan toistuvia teemoja, joten voidaan myös ajatella aineiston olleen tarpeeksi laaja.

Aineiston ja analyysin monipuolisuus lisää luotettavuutta (Puusa & Juuti, 2020, s. 201). Aineiston analyysin aikana aineistoon palattiin useita kertoja ja verrattiin syntyneitä kategorioita alkuperäisiin ilmauksiin. Tutkimustulosten kirjaamisessa palattiin alkuperäisiin aineistomateriaaleihin, jotta voitiin varmistaa tulosten ja aineiston yhteneväisyys.

Aineiston analysointi tehtiin tutkijan oman käsityksen mukaan. Aineistolähtöisessä analyysissä myönnetään ongelmaksi se, voiko tutkija kontrolloida, että analyysi tapahtuu haastateltavien ehdoilla, eikä tutkijan ennakkoluulojen saattamana (Tuomi & Sarajärvi, 2002, s. 109). Tämän takia tutkijan oma itsereflektointi ja jatkuva oman toiminnan analysointi oli prosessin aikana tärkeää. Koska tutkijalla on oma henkilökohtainen tausta musiikkiluokkalaisuuden kanssa, oli tärkeää jatkuvasti olla tietoinen omista ennakkoluuloista ja eristää ne tutkimuksen tekemisestä. Haastattelujen aikana tutkija ei tuonut omia kokemuksiaan esiin, vaan haastatteluissa äänessä oli vapaasti haastateltavat ja heidän kokemuksensa.

7.3 Tutkimuksen merkitys ja johtopäätökset

Tutkimukseni antaa tietoa ryhmähengen rakentumisesta. Tietoa voidaan hyödyntää opetuksessa ja opetusjärjestelyjen suunnittelussa, jotta jokaisella luokalla syntyisi oppimista ja yksilön hyvinvointia tukeva ryhmähenki. Opetussuunnitelma painottaa yhdessä toimimista ja vuorovaikutusta (POPS, 2014). Tutkimuksen mukaan yhteisöllisyys on yhteydessä myös oppimiseen (Hännikäinen, 2006, s. 129). Tutkimukseni antaa vastauksia siihen, millaisia erilaisia tekijöitä ryhmähengen rakentamiseen on, joten tutkimukseni antaa tietoa koulujen ammattilaisille mahdollistamaan ryhmähengen rakentumisen.

Tutkimukseni osallistuu myös yhteiskunnalliseen keskusteluun painotettujen luokkien merkityksestä ja tulevaisuudesta. Nykyisessä muodossaan painotettu opetus ei tue suomalaisen perusopetuksen tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden edistämisen tavoitetta (Pasu, 2025, s. 3). Painotettujen luokkien järjestämiseen on pyritty löytämään uusia erilaisia ratkaisuja (YLE Uutiset, 2023), mutta keskustelussa on vähemmän kuultu painotettujen luokkien oppilaita tai järjestäjiä. Tutkimukseni mukaan musiikin painotettuun opetukseen osallistuneilla on positiiviset kokemukset opetuksesta. Painotetun opetuksen lakkauttamisen sijasta tulisi mielestäni pohtia ennemmin sitä, miten valikoinnista saataisiin tasa-arvoisempaa. Tutkimukseni tuo mukaan keskusteluun painotetun opetuksen, tässä tutkimuksessa musiikkiluokkien, positiivisen vaikutuksen luokkien ryhmähenkeen.

Positiivinen ryhmähenki auttaa oppilaita koulun käynnissä, edistää sosiaalisia taitoja ja jättää kouluajasta paremmat muistot.

Tuloksieni mukaan musiikin tekeminen on ryhmähenkeä rakentavaa toimintaa. Sen lisäksi ryhmähenkeä rakensi myös yhteinen tavoite ja yhteinen kiinnostuksen kohde.

Jatkotutkimuksissa voisi tutkia myös sitä, muodostuuko muillakin kuin musiikin painotetuilla luokilla positiivista ryhmähenkeä. Tutkimuksissa voisi selvittää vaikuttaako ryhmähenkeen enemmän yhteinen tavoite sekä mielenkiinnon kohde vai onko positiivisen ryhmähengen rakentumisessa kyse juuri musiikin ympärille rakentuvista tekijöistä ja musiikin tekemisestä. Musiikkiluokkien ryhmähenkeä voisi tutkia jatkossa myös verraten muihin luokkiin. On varmasti myös tavallisia luokkia, joiden ryhmähenki on yhtä positiivinen kuin tutkimukseni perusteella. Mutta mitkä ovat positiivisen ryhmähengen ydintekijät? Löytyykö tekijöitä, jotka eivät liity vain painotettuun luokkatoimintaan?

Lähteet

- Hallam, S. (2010). The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal of Music Education*, 28(3), 269–289. <https://doi.org/10.1177/0255761410370658>
- Hännikäinen, M. (2006). *Yhteenkuuluvuuden tunne ja oppijoiden yhteisöksi kehittyminen*. Teoksessa: Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. R. & Rausku-Puttonen (toim.) *Kasvatusvuorovaikutus*. Vastapaino.
- Jauhiainen, R., & Eskola, M. (1994). *Ryhmäilmiö*. WSOY.
- Johnson, D. W., & Johnson, F. P. (2013). *Joining together: group theory and group skills* (11th ed. (International edition)). Pearson.
- Karhu, O. (2023). *Helsinki luopui suunnitelmistaan lakkauttaa painotetun opetuksen luokat*. Yle Uutiset 19.4.2023. Viitattu 25.11.2025 <https://yle.fi/a/74-20027964>
- Kirschner, S., & Tomasello, M. (2010). *Joint Music Making Promotes Prosocial Behavior in 4-year-old Children*. *Evolution and Human Behavior*, 31(5), 354–364. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2010.04.004>
- Kirkkonummen kaupunki. (2024). *Opas musiikkiluokalla pyrkivälle 6.-luokkalaiselle*. Viitattu 10.3.2026 https://kirkkonummi.fi/wp-content/uploads/2024/10/JRK_Musaluokka-infolehti-6.luokkalaisille-syky-2024.pdf
- Küçük, D. P., & Halvaşı, B. (2019). *Team Perceptions of Choir Members*. *Journal of Education and Training Studies*, 7(3), 241. <https://doi.org/10.11114/jets.v7i3.4043>
- Lehtinen, E., Vauras, M., & Lerkkanen, M.-K. (2016). *Kasvatuspsykologia*. PS-kustannus.

- MacDonald, R., Kreutz, G., & Mitchell, L. (2012). *Music, Health, and Wellbeing*. In Google Books. Oxford University Press. https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=Q-OFSEeel5UC&oi=fnd&pg=PA12&dq=music+effects+on+the+brain&ots=7tRNfivFzd&sig=ZvGK3Ax-hL8zoEyEDr5wCQRcC8&redir_esc=y#v=onepage&q=music%20effects%20on%20the%20brain&f=false
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. 2. versio. SAGE
- Opetushallitus. (2021). *Kiusaamisen yleisyys lasten ja nuorten kokemana*. Opetushallitus. Viitattu 4.4.2026 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kiusaamisen-yleisyys-lasten-ja-nuorten-kokemana>
- Opetushallitus. (ei pvm.) *Musiikin tuntijako perusopetuksessa*. Opetushallitus. Viitattu 3.4.2026 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/musiikin-tuntijako-perusopetuksessa>
- Opetushallitus. (2014). *Perusopetussuunnitelman perusteet*. Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- Pasu, T. (2025). *Painotettu opetus kaupunkikouluissa Suomessa: painotetun opetuksen oppilasvalikointi ja -ryhmittely, opetussuunnitelmat ja alueellinen sijoittaminen 2020-luvun alussa*. Urn.fi. <https://www.utupub.fi/handle/10024/182720>
- Puusa, A., & Juuti, P. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.

- Pääkkönen, L. (2013). *Nuorten musisointiprosessi koulussa toteutetussa konserttiprojektissa: Musiikkiluokkalaisten kertomukset yhdessä tekemisestä*. Oulun Yliopisto.
- Rausku-Puttonen, H. (2006). *Oppijoiden yhteisö, osallisuus ja kasvattajan merkitys*. Teoksessa: Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. R. & Rausku-Puttonen (toim.) *Kasvatusvuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino.
- Riihimäen kaupunki. (2025). *Musiikkipainotteisten luokkien ops 2025*. Viitattu 10.3.2026
<https://www.riihimaki.fi/uploads/2025/02/8fbd0ecf-musiikkipainotteisten-luokkien-ops-2016-1-9lk.pdf>
- Ruokonen, I. & Grönholm, M. (2005). *Musiikkikasvatus perusopetuksessa ja musiikkiluokilla – kasvamista musiikkiin ja musiikin avulla*. Teoksessa: Karppinen, S., Ruokonen, I., & Uusikylä, K. (toim.) *Taidon ja taiteen luova voima*. Finn Lectura.
- Ryan, R., & Deci, E. (2017). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness*. Guilford Publications.
- Lintunen, T. & Rovio, E (2009). *Johdanto liikunnan ryhmäilmiöihin*. Teoksessa: Rovio, E., Lintunen, T. & Salmi, O. (toim.) *Ryhmäilmiöt liikunnassa* (s. 13-28). L
 iikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 163.
- Salovaara, R. & Honkonen, T. (2011). *Rakenna hyvä luokkahenki*. PS-kustannus.
- Seppänen, P. (2006). *Kouluvalintapolitiikka perusopetuksessa – Suomalaiskaupunkien koulumarkkinat kansainvälisessä valossa*. Kasvatusalan tutkimuksia 26. Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Siiipola, M., Koivuhovi, S., Terhi Pasu, Vainikainen, M.-P., Nazeri, F., Rimpelä, A., Kesanto-Jokipolvi, H., & Seppänen, P. (2024, June). *Tutkimuskatsaus: Painotetun opetuksen*

hyödyt jäävät oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta vähäisiksi Turussa. Turun kaupungin konsernihallinto.

https://www.turku.fi/sites/default/files/document/tutkimuskatsauksia_6-2024.pdf

Tervaniemi, M., Tao, S., & Huotilainen, M. (2018). *Promises of Music in Education?* Frontiers in Education, (Vol. 3). <https://doi.org/10.3389/feduc.2018.00074>

Tornion kaupunki. (ei pvm.) *Musiikkiluokkien opetussuunnitelma.* Viitattu 10.3.2026
<https://www.tornio.fi/wp-content/uploads/2017/12/musiikkiluokkien-ops.pdf>

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.* Tammi.

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.* Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK).*

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta. Viimeksi päivitetty 9.10.2023. Viitattu 3.4.2026.
<https://tenk.fi/fi/tiedetilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). *Ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin ohje.*

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta. TENK julkaisuja 3/2019. Viitattu 6.4.2026
https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf

Ulvilan kaupunki. (ei pvm.) *Musiikkiluokkien oppiainesisällöt.* Viitattu 10.3.2026

<https://peda.net/ulvila/peruskoulut/ulvilan-yhteiskoulu/opetus-ja-kasvatus2/o2y/15-vuosiluokat-7-9/musiikki/mm/mo>

Valtanen, T. (2023). *Painotettua opetusta ei lakkauteta Helsingissä ainakaan nopeasti –*

Razmyar: uudistukseen aikalisa. Yle Uutiset 1.3.2023. Viitattu 5.3.2026
<https://yle.fi/a/74-20020507>

Vantaa. (ei pvm.) *Musiikkipainotettu opetus vuosiluokilla 3–9*. Viitattu 10.3.2026

<https://www.vantaa.fi/fi/palveluhakemisto/palvelu/musiikkipainotettu-opetus-vuosiluokilla-3-9>

Yleinen tietosuoja-asetus (GDPR). (ei pvm.). Your Europe.

https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/data-protection/data-protection-gdpr/index_fi.htm

Liitteet

Liite 1. Ilmoitus tutkimuksesta

Hei!

Olen luokanopettajaopiskelija ja teen tällä hetkellä kandidaatintutkielmaani. Tutkin erilaisia ryhmäilmiöitä, joita painotetun musiikkiluokan kontekstista voi löytyä.

Etsin tutkielmaani haastateltavaksi entisiä musiikin painotetulla opetusluokalla opiskelleita ihmisiä. Kriteerinä tutkimuksen osallistumiseen on, että olet osallistunut musiikin painotetun opetuksen ryhmään, johon on ollut jonkinlainen valintakoe. Musiikkiluokalle osallistuminen on voinut tapahtua 3.–6., 3.–9. sekä 7.–9. luokkien välillä.

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää ajatuksia ja kokemuksia musiikkiluokalla olemisesta ja siellä esiintyvistä ryhmäilmiöistä.

Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista. Haastattelu toteutetaan kasvoikkain tai tarvittaessa etäyhteydellä. Sovitaan yhdessä toimivin ratkaisu.

Haastattelut toteutetaan tammikuun 2026 aikana. Haastatteluun varattava aika on 30-60 minuuttia. Haastattelun aineistot käsitellään niin, että vastaajia ei voida tunnistaa ja niitä käytetään vain tutkimustarkoituksiin. Haastattelun aineistot säilytetään tietoturvasuojallisesti ja tuhotaan asianmukaisesti. Tutkimus tehdään hyvien tieteellisten käytänteiden mukaisesti. Liitteenä sähköpostissa myös tutkimuksen tietosuojailmoitus.

Tutkimukseen liittyvistä kysymyksistä ja siihen osallistumisesta voit olla yhteydessä minuun sähköpostitse: mvkuos@utu.fi

Ystävällisin terveisin,
Merihelmi Kuosmanen

Liite 2. Haastattelurunko

Taustoittavat kysymykset

Mikä on syntymävuotesi?

Missä kaupungissa olet ollut musiikkiluokalla?

Millä luokka-asteilla olit musiikkiluokalla?

Valikoituminen musiikkiluokalle

Millainen valintaprosessi musiikkiluokalle oli?

Kuinka paljon musiikkiluokalle pääsy vaati mielestäsi ennakko-osaamista?

Oliko mielestäsi kaikilla samanlaiset mahdollisuudet päästä musiikkiluokalle?

Jos kyllä, perustele näkemyksesi.

Kouluajat

Nautitko kouluajoistasi? Minkä takia kyllä tai ei?

Tuleeko mieleesi jokin muisto kouluajoilta musiikkiluokalla, joka kuvastaisi fiilistäsi kouluajoistasi?

Yhteishenki ja ryhmädynamiikka luokassa

Millainen ryhmähenki luokallasi oli?

Millä tavoin ryhmäytymistä järjestettiin?

Koitko yhteenkuuluvuuden tunnetta luokallasi? Millaista?

Verrattuna rinnakkaisluokkiin?

Mistä ajattelet mahdollisten erojen johtuvan? Tai samankaltaisuuksien?

Miten luokkasi ryhmähenki vaikutti mielestäsi oppimiseen tai muuten koulun käyntiin?

Yhteistyö luokassa

Teittekö luokassanne paljon yhteistyötä?

Minkälaista yhteistyötä teitte musiikin tunneilla?

Minkälaista yhteistyötä teitte muiden aineiden tunneilla?

Oliko luokallanne paljon yhteisiä projekteja, esimerkiksi konsertteja tai luokkaretkiä?

Miten projektit vaikuttivat mielestäsi luokan ryhmähenkeen?

Haluatko vielä kertoa jotain kokemuksistasi, tai täydentää vastauksiasi?

Liite 3. Tietosuojailmoitus

1. Rekisterin nimi:

Ryhmäilmiöt luokkahuoneessa musiikkiluokkien kontekstissa.

2. Rekisterinpitäjä:

Merihelmi Kuosmanen, mvkuos@utu.fi

Turun yliopisto, opettajankoulutuslaitos, Assistentinkatu 5, 20500 Turku

3. Vastuuhenkilön yhteystiedot:

Merihelmi Kuosmanen, mvkuos@utu.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot:

Merihelmi Kuosmanen, mvkuos@utu.fi

5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste:

Tutkimuksessa kerätään haastatteluita, joissa kysytään entisten musiikkiluokkalaisten kokemuksia ja käsityksiä opiskelustaan sekä ryhmäilmiöistä musiikkiluokalla. Sähköpostiosoitteita käytetään haastattelukutsun lähettämiseen. Haastatteluissa kerätään tietoa opiskelijoiden kokemuksista ja käsityksistä esimerkiksi ryhmähengestä, luokan yhteisistä tavoitteista, oppilaiden tasa-arvoisesta asemasta ja muistoista musiikkiluokalta.

Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuojalain 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on

X käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)

rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)

muu, mikä _____

6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät:

Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja:

Sähköpostiosoite, sukupuoli, syntymävuosi, kotimaa, peruskoulusta valmistumisvuosi, kokemuksia ja käsityksiä opiskelusta ja ryhmäilmiöistä musiikkiluokalla peruskoulussa.

7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät:

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle. Haastatteluaineiston litteroinnissa käytetään Turun yliopiston tietoturvallista transcribe.utu.fi litterointipalvelua. Aineistoa käsittelee vain tutkielman tekijä ja hänen ohjaajansa.

8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin:

Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

9. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit:

Haastattelunauhoitteista kirjoitetaan tekstitiedostot ja nauhoitteet tuhotaan. Samalla tutkimusaineistosta poistetaan suorat tunnistetiedot. Tietoja säilytetään enintään 1.6.2028 asti, jonka jälkeen aineisto hävitetään tietoturvallisesti.

10. Rekisteröidyn oikeudet:

Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti.

Poisto-oikeuden toteuttamista arvioidaan tapauskohtaisesti.

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.

11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu:

Henkilötiedot kerätään suoraan haastattelututkimukseen osallistuvilta.

12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta:

Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.